

Päivitetty 8.3.2010

Muutoksia työttömyyskassojen maksamiin etuuksiin 1.1.2010 alkaen:

Työssäoloehto

Ensimmäistä kertaa työttömyyspäivärahaa saavien työssäoloehto lyhenee 43 kalenteriviikosta 34 kalenteriviikkoon. Työssäoloehto täyttyy 34 kalenteriviikon työstä, mikäli henkilöllä on yksi työssäoloehdon täyttävä työviikko vuoden 2010 puolella.

Työssäoloehdon tarkastelujakso pitenee 28 kuukauteen asteittain lain voimaantulon jälkeen niin, että tarkastelujakso ulottuu enintään 1.1.2008 asti. Työssäoloehdon tulee edelleen olla kerrytettynä vakuutettuna ollessa, eli myös kassan jäsenyysaika on oltava vähintään 34 viikkoa.

Tarkastelujaksoa voidaan pidentää, jos henkilö on hyväksyttävästä syystä estynyt olemaan työmarkkinoiden käytettävissä. Hyväksyttäviä syitä ovat muun muassa sairaus, asevelvollisuus, päätoiminen opiskelu, vuorotteluvapaa, apurahakausi, lapsen syntymä ja alle 3-vuotiaan lapsen hoito, osallistuminen työ- ja elinkeinotoimiston määräämään työllistymistä edistävään palveluun tai muu näihin rinnastettava syy. Tarkastelujaksoa pidennetään enintään seitsemän vuotta.

Uutena pidentävänä jaksena on osallistuminen työ- ja elinkeinotoimiston määräämiin työllistymistä edistäviin palveluihin, joita ovat:

- 1) työvoimapoliittinen aikuiskoulutus
- 2) omaehtoinen opiskelu
- 3) työkokeilu, työelämävalmennus ja työharjoittelu
- 4) työ- ja koulutuskokeilu
- 5) maahanmuuttajan kotouttamistoimenpide
- 6) kuntouttava työtoiminta

Myös yrittäjien työssäoloehto lyhennetään 24 kuukaudesta 18 kuukauteen ja tarkastelujaksoa pidentäviksi ajoiksi tulevat kaikki työllistymistä edistävät palvelut. Yrittäjän työssäoloehtoon luetaan kaikki vähintään 4 kuukautta kestäneet työskentelyjaksot. Hyväksyttävän syyn johdosta yrittäjä voi olla poissa työmarkkinoilta kuusi kuukautta (nykyisin 1 vuosi).

Päivärahan suuruus

Työttömyyspäivärahan tasoa korotetaan muuttamalla ansiopäivärahan ja korotusosien laskentakaavaa. Taitekohdaksi tulee 105-kertainen perusosa (nyt 90-kertainen), ja etuustasoja tulee olemaan kolme:

Ansio-osa: 45 - 20 %, peruspäiväraha 25,63 €/pv

Korotettu ansio-osa: 57,5 - 35 % (nyt 55 - 32,5 %), peruspäivärahassa korotusosa 4,41 €/pv

Muutosturvan ansio-osa 65 - 37,5 %, peruspäivärahassa muutosturvalisä 4,41 €/pv

Kolmen vuoden työhistorian perusteella korotettua ansio-osaa voidaan maksaa 20 ensimmäiseltä työttömyyspäivältä. Uusi työssäoloehto (34 kalenteriviikkoa) nollaa laskurin.

Pitkän työuran perusteella maksettava korotettu ansio-osa lyhennetään 150 päivästä 100 päivään. Myöntöperusteet säilyvät samana: muun muassa 5 vuoden jäsenyys kassassa, 20 vuoden työhistoria, työsuhde päättynyt tuotannollisista ja taloudellisista syistä.

Kaikkien työllistymistä edistävien palvelujen ajalta voidaan maksaa enintään 200 päivältä korotettua ansio-osaa. Myös muutosturvan ansio-osan (entinen työllistymisohjelmallisä) enimmäismaksuaikaa pidennetään 185 päivästä 200 päivään. Työllistymistä edistävien palveluiden ajalta voi saada vain joko muutosturvan ansio-osaa tai työllistymistä edistävien palveluiden ajalta maksettavaa korotettua ansio-osaa Uusi työssäoloehto (34 kalenteriviikkoa) nollaa laskurin.

Korotetut ansio-osat maksetaan seuraavassa järjestyksessä:

1. Työllistymistä edistävät palvelut
2. Työttömyyden alkaessa
3. Pitkän työuran päättyessä

Muuta:

- Lisäpäiviltä maksettu lisäpäivälisä poistuu.
- Omatoimisen työnhaun ajalta maksettava työllistymislisä 20 päivältä poistuu.
- Työssäoloehdoton ei lueta aikaa, jolta on maksettu alennettua sairausajan palkkaa.
- Päivärahan laskennassa palkoista tehtävä ”työeläkevähennys” tulee vuonna 2010 olemaan 3,5 %. Uuden prosenttilain mukaisesti vähennys on 60 prosenttia työntekijämaksujen yhteismäärästä.
- Vuorottelukorvaus lasketaan ansio-osan perustasosta.

- Työvoimapoliittisten toimenpiteiden ja työttömyysetuudella tuetun työnhakijan omaehtoisen opiskelun ajalta maksettavaa ylläpitokorvausta korotetaan 9 euroon päivässä, ja työssäkäyntialueen ulkopuolella järjestettävien toimenpiteiden ja opiskelun ajalta maksettavaa korotettua ylläpitokorvausta 18 euroon päivässä.

Työvoimapoliittiset toimenpiteet ja omaehtoinen opiskelu

Työttömyysaikaiset koulutusetuudet: työvoimapoliittinen aikuiskoulutustuki ja koulutuspäiväraha yhdistetään yhdeksi etuudeksi. Työtön henkilö saa samansuuruisia etuuksia siitä riippumatta, osallistuuko hän työ- ja elinkeinotoimiston hankkimaan koulutukseen vai itse hankkimaansa koulutukseen. Samalla omaehtoiseen opiskeluun osallistumisen ehtona olevasta 10 vuoden työhistoriavaatimuksesta luovutaan.

Työvoimapoliittisen aikuiskoulutuksen, työelämävalmennuksen ja työnhakijan omaehtoisen opiskelun ajalta maksetaan työttömyysetuutta ja ylläpitokorvausta, ja maksettava tuki lasketaan mukaan työttömyyspäivärahan 500 päivän enimmäisaikaan.

Omaehtoisen opiskelun ehdot ovat pääpiirteissään:

- Ikä 25 vuotta
- Työ- ja elinkeinotoimisto arvioi opiskelun tarkoituksenmukaiseksi.
- Opiskelu olennaisesti parantaa mahdollisuuksia työllistyä avoimille työmarkkinoille.
- Opiskelusta sovitaan työnhakusuunnitelmassa/ työllistymissuunnitelmassa
- Koulutusvaihtoehdot koulutuspäivärahaa laajemmat
- Opiskelua tuetaan enintään 24 kuukautta
- Ylläpitokorvaus

Työ- ja elinkeinotoimisto tutkii omaehtoisen opiskelun ehtojen täyttymisen ja antaa asiasta kassaa sitovan lausunnon.

Omaavastuu-aika

Omaavastuu-aika kuluu myös työllistymistä edistävien palvelujen aikana etuuden maksuaikana. Pyrkimyksenä on kannustaa aktiivisuuteen ja yksinkertaistaa toimeenpanoa. Työllistymistä edistävien palvelujen ajalta maksetaan siis etuutta omaavastuuajan estämättä.

Lisäpäiväoikeus

Ansiopäivärahan korotuksen johdosta luovutaan lisäpäiviltä maksettavasta korotetusta ansio-osasta. Samalla työurien pidentämiseksi lisäpäiväoikeuden alkamisikää nostetaan 59 vuodesta 60 vuoteen. Muutos koskee työnhakijoita, jotka ovat syntyneet vuonna 1955 tai sen jälkeen.

Ikärajan noston vuoksi kuntien velvoitetta työllistää ikääntyneitä työntekijöitä laajennetaan koskemaan niitä työttömiä, jotka lainmuutoksen vuoksi eivät enää olisi lisäpäiviin oikeutettuja. Samalla palkanmäärittelyä koskevia säännöksiä muutetaan siten, että veloitteen perusteella järjestetty työ ei alenna työn päätyttyä maksettavaa työttömyyspäivärahaa.

Vuorotteluvapaa

Palkansaajien oikeus vuorotteluvapaan pitämiseen muuttuu pysyväksi. Eduskunta hyväksyi tänä syksynä myös esityksen vuorotteluvapaalain vakinaistamisesta. Laki on aiemmin ollut voimassa vain määräaikaisesti. Työssä olevat voivat näin jatkossakin jäädä vuorotteluvapaalle korkeintaan vuoden ajaksi.

Vuorottelukorvauksen suuruus määritellään työttömyyspäivärahasta, johon ei sisälly työttömyyspäivärahaan maksettavia korotuksia.

Lomautus lyhennetylle työviikolle

Kun työaika lomautuksen johdosta lyhennetään yhdellä tai useammalla päivällä, työttömiltä päiviltä maksetaan täyttä päivärahaa. Laki on määräaikainen, ja sitä sovelletaan lomautuksiin, jotka toteutuvat 4.1.2010 – 2.1.2011 välisenä aikana. Laki koskee vain lyhennettyjä työviikkoja, ei mitään muita vajaata työaika tekeviä, jotka säilyvät sovitellun päivärahan piirissä. Lain tärkeimpänä tavoitteena on yksinkertaistaa maksatusta.

Henkilön ollessa lomautettuna lyhennetylle työviikolle voidaan siten maksaa täyttä päivärahaa kokonaan työttömiltä päiviltä. Työajan tarkastelu on näissä tapauksissa 80 % :a kokoaikaisen työntekijän työajasta kalenteriviikon aikana. Myös omavastuu-aika voi täytyä näissä tapauksissa, kunhan työaika ei ylitä 80 %:a kalenteriviikossa.